

רשומות

ספר החוקים

12 בפברואר 1981

1985

ח' באדר א' התשמ"א

עמוד

94	חוק חוזה הביטוח, התשמ"א-1981
105	חוק מקרקעי ציבור (סילוק פולשים), התשמ"א-1981
106	חוק מילווה מלחמה על שבח מקרקעין, התשל"ד-1974 (תיקון), התשמ"א-1981
107	חוק עיגול סכומים, התשמ"א-1981
107	חוק התכנון והבניה (הוראת שעה), התשמ"א-1981
108	חוק התכנון והבניה (תיקון מס' 14), התשמ"א-1981
109	חוק התכנון והבניה (תיקון מס' 15), התשמ"א-1981
111	חוק התכנון והבניה (תיקון מס' 16), התשמ"א-1981

חוק חוזה הביטוח, התשמ"א – 1981 *

פרק א': הוראות לכל סוגי הביטוח

סימן א': חוזה הביטוח

1. חוזה ביטוח הוא חוזה בין מבטח לבין מבוטח המחייב את המבטח, תמורת דמי ביטוח, לשלם, בקרות מקרה הביטוח, תגמולי ביטוח למוטב.	תורתו של חוזה ביטוח
<p>2. (א) נכרת חוזה ביטוח, על המבטח למסור למבוטח מסמך התום בידי המבטח המפרט את זכויות הצדדים וחיוביהם (להלן – פוליסה), זולת אם נהוג באותו סוג ביטוח שלא להוציא פוליסה.
(ב) כל עוד לא נמסרה הפוליסה לידי המבוטח יראו כמוסכמים בין הצדדים את התנאים הנהוגים באותו סוג ביטוח אצל אותו מבטח, כפי שהוגשו למפקח על הביטוח לפי סעיף 8 לחוק הפיקוח על עסקי ביטוח, התשי"א–1951, זולת אם הוסכם בין הצדדים על סטיה מאותם תנאים.</p>	פוליסה
3. תנאי או סייג לחבות המבטח או להיקפה יפורטו בפוליסה בסמוך לנושא שהם נוגעים לו, או יצוינו בה בהבלטה מיוחדת; תנאי או סייג שלא נתקימה בהם הוראה זו, אין המבטח זכאי להסתמך עליהם.	חובה להבליט הנבלות
4. נזכרה בחוזה תשובה שהשיב המבוטח בכתב לשאלה שהציג לו המבטח, יצורף לפוליסה העתק מהתשובה; תשובה שהעתקה לא צורף לפוליסה, אין המבטח זכאי להסתמך עליה.	מצורפות לפוליסה
5. המבטח חייב למסור למבוטח ולמוטב, לפי דרישתו של המבוטח ועל השבונג, העתקים מן הפוליסה ומן המצורפות אליה.	מתן העתקים
<p>6. (א) הציג המבטח למבוטח לפני כריתת החוזה, אם בטופס של הצעת ביטוח ואם בדרך אחרת שבכתב, שאלה בענין שיש בו כדי להשפיע על נכונותו של מבטח סביר לכרות את החוזה בכלל או לכרותו בתנאים שבו (להלן – ענין מהותי), על המבוטח להשיב עליה בכתב תשובה מלאה וכנה.
(ב) שאלה גורפת הכורכת ענינים שונים, ללא אבחנה ביניהם, אינה מחייבת תשובה כאמור אלא אם היתה סבירה בעת כריתת החוזה.</p>	חובת גילוי
(ג) הסתרה בכוונת מרמה מצד המבוטח של ענין שהוא ידע כי הוא ענין מהותי, דינה כדין מתן תשובה שאינה מלאה וכנה.	
<p>7. (א) גיתנה לשאלה בענין מהותי תשובה שלא היתה מלאה וכנה, רשאי המבטח, תוך שלושים ימים מהיום שנודע לו על כך וכל עוד לא קרה מקרה הביטוח, לבטל את החוזה בהודעה בכתב למבוטח.
(ב) ביטל המבטח את החוזה מכוח סעיף זה, זכאי המבוטח להחזר דמי הביטוח</p>	תוצאות של אי-גילוי

* נחקבל בכנסת ביום כ"ח בשבט התשמ"א (2 בפברואר 1981); הצעת החוק ודברי הסבר פורסמו בה"ח 1209, התשל"ו, עמ' 22.
1 ס"ח התשי"א, עמ' 221.

ששילם בעד התקופה שלאחר הביטול, בניכוי הוצאות המבטח, זולת אם פעל המבוטח בכוונת מרמה.

(ג) קרה מקרה הביטוח לפני שנתבטל החוזה מכוח סעיף זה, אין המבטח חייב אלא בתגמולי ביטוח מופחתים בשיעור יחסי, שהוא כיהס שבין דמי הביטוח שהיו משתלמים כמקובל אצלו לפי המצב לאמיתו לבין דמי הביטוח המוסכמים, והוא פטור כליל בכל אחת מאלה:

(1) התשובה ניתנה בכוונת מרמה;

(2) מבטח סביר לא היה מתקשר באותו חוזה, אף בדמי ביטוח מרובים יותר, אילו ידע את המצב לאמיתו; במקרה זה זכאי המבוטח להחזר דמי הביטוח ששילם בעד התקופה שלאחר קרות מקרה הביטוח, בניכוי הוצאות המבטח.

8. המבטח אינו זכאי לתרופות האמורות בסעיף 7 בכל אחת מאלה, אלא אם התשובה שלא היתה מלאה וכנה ניתנה בכוונת מרמה:

(1) הוא ידע או היה עליו לדעת את המצב לאמיתו בשעת כריתת החוזה או שהוא גרם לכך שהתשובה לא היתה מלאה וכנה;

(2) העובדה שעליה ניתנה תשובה שלא היתה מלאה וכנה הדלה להתקיים לפני שקרה מקרה הביטוח, או שלא השפיעה על מקרהו, על חבות המבטח או על היקפה.

9. (א) באין הסכם אחר מתחילה תקופת הביטוח עם כריתת החוזה והיא מסתיימת בחצות הלילה שבסוף יומה האחרון.

(ב) הוסכם על תקופת הביטוח והציע המבוטח למבטח בכתב, לא יאוחר מ-30 ימים לפני תום התקופה, להאריך את הביטוח לתקופה שנקב בהצעתו, רואים את המבטח כמסכים להארכה אם לא הודיע למבוטח בכתב, תוך 15 ימים ממסירת ההצעה, על סירובו.

(ג) הותנה שבתום התקופה המוסכמת יוארך הביטוח מאליהו — יוארך הביטוח מדי פעם לתקופה שאורכה זהה לזה של תקופת הביטוח המוסכמת.

(ד) לא הוסכם על תקופת הביטוח, רשאי כל צד לבטלו בכל עת בהודעה בכתב לצד השני; המבוטח זכאי להחזר דמי הביטוח ששילם בעד התקופה שלאחר ביטול הביטוח.

10. ביטל אחד הצדדים את החוזה על פי תנאיו או על פי חוק זה, מתבטל החוזה כעבור 15 ימים מהיום שבו נמסרה הודעת הביטול לצד השני.

סימן ב': המוטב

מיהו מוטב

11. (א) המבוטח הוא גם המוטב אם לא נקבע מוטב זולתו.

(ב) קביעת מוטב תהיה בדרך המאפשרת זיהויו.

(ג) כל עוד לא קרה מקרה הביטוח רשאי המבוטח, בהודעה בכתב למבטח, לקבוע מוטב זולתו, ורשאי הוא לבטל את הקביעה ולקבוע מוטב אחר; אולם הקביעה תהיה בלתי חוזרת אם נקבע כך בחוזה או בהודעה בכתב מאת המבוטח למבטח.

(ד) קביעת המוטב יכול שתהיה לגבי חלק בלבד מתגמולי הביטוח.

12. (א) נקבע מוטב שאינו המבוטח, תהיה הזכות לתגמולי הביטוח למוטב; אין בהוראה זו כדי לגרוע מזכותו של המבוטח לתבוע מן המבוטח לשלם את תגמולי הביטוח למוטב.

מעמד המוטב

(ב) טענה שהמבוטח יכול לטעון כלפי המבוטח תעמוד לו גם כלפי המוטב, והוא רשאי לקזז מתגמולי הביטוח דמי ביטוח המגיעים לו לפי אותו תווה.

13. (א) קביעת מוטב שאינו המבוטח, אין בה כדי למנוע מן המבוטח להעביר או לשעבד את זכויותיו על פי החוזה, או כדי למנוע מגושי המבוטח לעקל זכויות אלה, והכל כל עוד לא קרה מקרה הביטוח; אולם אם היתה קביעת המוטב בלתי חוזרת, יהיו העברה ושעבוד של זכויות המבוטח טעונים הסכמת המוטב בכתב, וגושי המבוטח אינם רשאים לעקל זכויות אלה.

זכויות המבוטח והמוטב

(ב) זכותו של המוטב אינה ניתנת להעברה, לשעבוד או לעיקול כל עוד לא קרה מקרה הביטוח, אלא אם היתה קביעת המוטב בלתי חוזרת.

סימן ג': דמי הביטוח

14. (א) דמי הביטוח ישולמו עם כריתת החוזה או תוך זמן סביר לאחר מכן, ואם נקבעו לתקופות קצובות — בראשית כל תקופה.

המועד לשלום

(ב) היה הביטוח למספר שנים ודמי הביטוח נקבעו בסכום כולל, ישולמו בשיעור רים שנתיים שווים בראשית כל שנת ביטוח.

15. (א) לא שולמו דמי הביטוח או חלק מהם במועדם ולא שולמו גם תוך 15 ימים לאחר שהמבוטח דרש מן המבוטח בכתב לשלם, רשאי המבוטח להודיע למבוטח בכתב כי החוזה יתבטל כעבור 21 ימים נוספים אם הסכים שבפיגור לא יסולק לפני כן.

פיגור בתשלום

(ב) נקבע מוטב שאינו המבוטח והקביעה היתה בלתי חוזרת, אין המבוטח רשאי לבטל את החוזה אלא אם הודיע על הפיגור למוטב בכתב והמוטב לא סילק את הסכום שבפיגור תוך 15 ימים מהיום שנמסרה לו ההודעה.

סימן ד': שינויים בסיכון

16. (א) חוזה ביטוח לכיסוי של סיכון שבעת כריתת החוזה כבר חלף או למקרה היטוח שבאותה עת כבר קרה — בטל.

סיכון שנבטל

(ב) נעשה מקרה הביטוח בלתי אפשרי אחר כריתת החוזה, מתבטל החוזה מאליה והמבוטח זכאי להחזר דמי הביטוח ששילם בעד התקופה שלאחר הביטול.

17. (א) נודע למבוטח שחל שינוי מהותי, עליו להודיע על כך מיד למבוטח בכתב.
(ב) לענין סימן זה, "שינוי מהותי" — כל אחד מאלה:

חובת הודעה על החמרת הסיכון

(1) שנוי בענין מהותי ששאלה עליו הוצגה למבוטח לפני כריתת החוזה ושחל אחרי שניתנה תשובה לאותה שאלה;

(2) שינוי שחל אחרי מסירת הפוליסה למבוטח, בנושא שצויין בה במפורש כענין מהותי;

(3) דבר המגלה שתשובה לשאלה בענין מהותי היתה לא נכונה ויש בכך כדי להתמיר את סיכון המבטח החמרה של ממש.

תוצאות של
החמרת הסיכון

18. (א) תוך 30 ימים מהיום שנמסרה למבטח הודעה על שינוי מהותי או מהיום שנודע לו עליו בדרך אחרת, לפי המוקדם יותר, וכל עוד לא קרה מקרה הביטוח, ישאי המבטח לבטל את החוזה בהודעה בכתב למבוטח.

(ב) ביטל המבטח את החוזה מכוח סעיף זה, זכאי המבוטח להחזיר דמי הביטוח ששילם בעד התקופה שלאחר הביטול, זולת אם פעל המבוטח בכוונת מרמה; לא ביטל המבטח את החוזה, רואים אותו כמסכים להמשיך קיומו על אף השינוי.

(ג) קרה מקרה הביטוח לפני שנתבטל החוזה מכוח סעיף זה, אין המבטח חייב אלא בתגמולי ביטוח מופחתים בשיעור יחסי, שהוא כחס שבין דמי הביטוח שהיו משתלמים לפי המקובל אצלו במצב שלאחר השינוי לבין דמי הביטוח המוסכמים, והוא פטור כליל בכל אחת מאלה:

(1) לא ניתנה הודעה לפי סעיף 17, והדבר נעשה בכוונת מרמה;

(2) מבטח סביר לא היה מתקשר באותו חוזה, אף בדמי ביטוח מרובים יותר, אילו ידע שהמצב הוא כפי שהוא לאחר השינוי; במקרה זה זכאי המבוטח להחזיר דמי הביטוח ששילם בעד התקופה שלאחר השינוי.

שליחת תרופות

19. המבטח אינו זכאי לתרופות האמורות בסעיף 18 בכל אחת מאלה:

(1) השינוי חדל להתקיים לפני שקרה מקרה הביטוח או שלא השפיע על קרותו או על חבות המבטח או היקפה;

(2) השינוי היה תוצאה של אמצעי שנוקט על דעת המבטח;

(3) השינוי היה תוצאה של אמצעי שנוקט לשם מניעת נזק חמור לגוף או לרכוש, ובלבד שהמבוטח הודיע למבטח בכתב על נקיטת האמצעי מיד לאחר שנקט אותו או שנודע לו עליו.

הפחתת הסיכון

20. נקבעו דמי הביטוח לאור נסיבות שהחמירו את סיכון המבטח, ולאחר קביעתם חדלו אותן נסיבות להתקיים או להשפיע על סיכון המבטח, זכאי המבוטח להפחתת דמי הביטוח, למעט הוצאות המבטח, בעד התקופה שלאחר שהודיע למבטח על השינוי, ולהעמדתם על מה שהיה משתלם לפי המקובל אצל המבטח בשעת קביעת דמי הביטוח בהעדר אותן נסיבות.

אמצעים להקלת
הסיכון

21. הותנה שעל המבוטח או על המוטב לגקוט אמצעי להקלת סיכונו של המבטח הקלה מהותית ואותו אמצעי לא נקט תוך הזמן שנקבע לכך, יחולו הוראות סעיפים 18 ו-19, בשינויים המתוייבים.

סימן ה': תגמולי הביטוח

הודעה על
קרות מקרה
הביטוח

22. קרה מקרה הביטוח, על המבוטח להודיע על כך למבטח מיד לאחר שנודע לו, ועל המוטב להודיע למבטח, מיד לאחר שנודע לו, על קרות המקרה ועל זכותו לתגמולי הביטוח; מתן הודעה מאת אחד מאלה משחרר את השני מחובתו.

בירור חבותו
של המבטח

23. (א) משנמסרו למבטח הודעה על קרות מקרה הביטוח ותביעה בכתב לתשלום תגמולי הביטוח, על המבטח לעשות מיד את הדרוש לבירור חבותו.

(ב) על המבוטח או על המוטב, לפי הענין, למסור למבטח, תוך זמן סביר לאחר שנדרש לכך, את המידע והמסמכים הדרושים לבירור החבות, ואם אינם ברשותו, עליו לעזור למבטח, ככל שיוכל, להשיגם.

24. (א) לא קויימה חובה לפי סעיף 22 או לפי סעיף 23(ב) במועדה, וקיומה היה מאפשר למבטח להקטין חבותו, אין הוא חייב בתגמולי הביטוח אלא במידה שהיה חייב בהם אילו קויימה החובה; הוראה זו לא תחול בכל אחת מאלה:

(1) החובה לא קויימה או קויימה באיחור מסיבות מוצדקות;

(2) אי קיומה או איחורה לא מנע מן המבטח את בירור חבותו ולא הכביד על הבירור.

(ב) עשה המבוטח או המוטב במתכוון דבר שהיה בו כדי למנוע מן המבטח את בירור חבותו או להכביד עליו, אין המבטח חייב בתגמולי ביטוח אלא במידה שהיה חייב בהם אילו לא נעשה אותו דבר.

25. הופרה חובה לפי סעיף 22 או לפי סעיף 23(ב), או שנעשה דבר כאמור בסעיף 24(ב), או שהמבוטח או המוטב מסרו למבטח עובדות כוזבות, או שהעלימו ממנו עובדות בנוגע למקרה הביטוח או בנוגע לחבות המבטח, והדיבר נעשה בכוונת מרמה — פטור המבטח מחבותו.

26. נגרם מקרה הביטוח בידי המבוטח או בידי המוטב במתכוון, פטור המבטח מחבותו.

27. תגמולי הביטוח ישולמו תוך 30 ימים מהיום שהיו בידי המבטח המידע והמסמכים הדרושים לבירור חבותו, אולם תגמולי ביטוח שאינם שנויים במחלוקת בתום לב ישולמו תוך 30 ימים מהיום שנמסרה למבטח תביעה לפי סעיף 23(א), והם ניתנים לחביעה בנפרד מיתר התגמולים.

28. (א) על תגמולי הביטוח יתווספו הפרשי הצמדה כמשמעותם בחוק פסיקת ריבית והצמדה, התשכ"א—1961², מיום מסירת התביעה, וריבית בשיעור של 3% לשנה מתום 30 ימים מהיום האמור; אין בהוראה זו כדי לגרוע מסמכות בית המשפט לפי החוק האמור.

(ב) היה המבטח חייב להחזיר למבוטח או למוטב דמי ביטוח, יתווספו עליהם הפרשי הצמדה וריבית כאמור בסעיף קטן (א) מיום היווצר החיוב.

29. היתה חבות המבטח או היקפה מותנים על פי חוק או על פי החוזה, בין לחיוב ובין לשלילה, במעשה או במחדל של המבוטח או של המוטב, שלא השפיעו השפעה של ממש על סיכון המבטח, רשאי בית המשפט, אם נראה לו צורך לעשות כן בנסיבות הענין, לחייב את המבטח בתגמולי הביטוח, כולם או מקצתם, אף אם התנאי לא קויים או הופר.

30. המבטח חייב בתגמולי הביטוח גם אם קייה מקרה הביטוח תוך תקופת הביטוח יותו מפעם אחת, ובלבד שלא יחוייב בסך הכל ביותר מסכום הביטוח כמשמעותו בסעיף 56.

31. תקופת ההתיישנות של תביעה לתגמולי ביטוח היא שלוש שנים לאחר שקרה מקרה הביטוח.

² ס"ח התשכ"א, עמ' 192; התשל"ט, עמ' 28.

סימן ו': סוכן הביטוח

32. בסימן זה, "סוכן ביטוח" — מי שעוסק בתיווך ביטוחים בין מבטוחים לבין מבטחים. הגדרה
33. (א) לענין המשא ומתן לקראת כריתתו של חוזה הביטוח ולענין כריתת החוזה, יראו את סוכן הביטוח כשלוחו של המבטח, זולת אם פעל כשלוחו של המבוטח לפי דרישתו בכתב.
- (ב) לענין חובת הגילוי בכריתת חוזה הביטוח, יראו את ידיעת סוכן הביטוח לגבי העובדות הנכונות של ענין מהותי כידיעת המבטח.
34. לענין קבלת דמי הביטוח נחשב סוכן הביטוח שתיוך בביטוח או שצויין בפוליסה כסוכן הביטוח, כשלוחו של המבטח, זולת אם הודיע המבטח למבוטח בכתב כי אין לשלם לאותו סוכן.
35. לענין מתן הודעות של המבוטח ושל המוטב למבטח נחשב סוכן הביטוח שתיוך בביטוח או שצויין בפוליסה כסוכן הביטוח, כשלוחו של המבטח, זולת אם הודיע המבטח למבוטח ולמוטב בכתב כי יש לשלוח הודעות למען אחר.
36. על שליחות כאמור בסעיפים 33 עד 35 יחולו הוראות חוק השליחות, התשכ"ה—1965³, בשינויים המחוייבים.
- תחולת חוק השליחות

סימן ז': הוראות שונות

37. (א) הודעה של המבטח למבוטח או למוטב תינתן לפי מענם האחרון הידוע למבטח.
- (ב) הודעה של המבוטח או של המוטב למבטח תינתן, לפי ברירת המודיע, למבטח לפי מען מקום עסקיו, לסוכן הביטוח כאמור בסעיף 35, או לאדם אחר בישראל שמענו צויין בפוליסה או שהמבטח הודיע להם עליו בכתב.
- (ג) לא היה למבטח מקום עסקים בישראל וגם לא ניתן מען של אדם אחר בישראל, אין המבטח זכאי להסתמך על כך שלא ניתנה הודעה של המבוטח או של המוטב, או על שניתנה באיחור.
38. תרופות המבטח לפי סעיפים 7, 15, 18, 24 ו-25 מוציאות בענינים הנדונים בהם את תרופותיו לפי דין אחר.
39. (א) הוראות סעיפים 2 עד 4, 21, 25, 26, 28, 33(ב), 34, 35 ו-38 — אין להתנות עליהן.
- (ב) הוראות סעיפים 5 עד 8, 9(ג), 13, 15, 17, 18, 19, 22 עד 24, 27, 28, 31 ו-37 — אין להתנות עליהן אלא לטובת המבוטח או המוטב.
40. הוראות פרק זה יחולו על כל סוגי ביטוח זולת אם יש בפרק אחר של חוק זה או בחוק אחר הוראות מיוחדות לענין הנדון.
- תחולה

3 ס"ח התשכ"ה, עמ' 220.

פרק ב': ביטוח חיים

41. בביטוח חיים מקרה הביטוח הוא מותו של המבוטח או של זולתו או הגיעם לגיל מסויים או מקרה אחר בחייהם למעט תאונה, מחלה ונכות. מהות הביטוח
42. (א) היה מקרה הביטוח מותו של אדם זולת המבוטח, טעון החוזה הסכמה בכתב של אותו אדם, ואם היה קטין או פסול דין — הסכמת נציגו כמשמעותו בחוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות, התשכ"ב—1962.
(ב) סעיף זה לא יחול על ביטוח חיים של קבוצת בני אדם שהרכבה עשוי להשתנות תוך תקופת הביטוח והמוטבים הם אותם בני אדם או יורשיהם. ביטוח אדם וזולת המבוטח
43. המבטח אינו זכאי לתרופות האמורות בסעיף 7 לאחר שעברו שלוש שנים מכריעת החוזה, זולת אם המבוטח או האדם שחייו בוטחו פעל בכוונת מרמה. סיוג לתרופות
44. (א) נקבע כמוטב בן זוגו של המבוטח ללא נקיבת שמו, יזכה בתגמולי הביטוח מי שהיה בן זוגו בקרות מקרה הביטוח, ואם נקבעו קרובים — הקרובים שהיו בחיים בקרות המקרה; נקבעו ילדים או צאצאים — גם מאומץ ומי שנולד תוך 300 ימים לאחר קרות המקרה במשמע.
(ב) נקבעו מוטבים אחדים ולא נקבעו חלקיהם, יחלקו את תגמולי הביטוח בשווה. המוטבים
- (ג) מת מוטב שאינו המבוטח לפני שקרה מקרה הביטוח — יזכו בתגמולי הביטוח בן זוגו או צאצאיו לפי כללי החלוקה שבירושה על פי דין; באין שאירים כאלה, או אם ויתר המוטב על זכותו לפני שקרה מקרה הביטוח, תהא הזכות לתגמולי הביטוח למבוטח.
45. (א) המבוטח רשאי בכל עת לבטל את החוזה בהודעה בכתב למבטח.
(ב) נקבע מוטב שאינו המבוטח קביעה בלתי חוזרת, והמבוטח ביטל את החוזה מכוח סעיף זה, על המבטח להודיע על כך מיד בכתב למוטב תוך ציון הוראות סעיף קטן זה, והמוטב רשאי, לא יאוחר מ־30 ימים מקבלת הודעת המבטח, לאמץ, בהודעה בכתב למבטח, את החוזה על זכויותיו וחובותיו; הודיע המוטב כאמור, יוסיף החוזה לעמוד בתקפו, ואם נתבטל בינתיים — יתחדש, כשהמוטב בא במקום המבוטח.
(ג) נקבע מוטב שאינו המבוטח קביעה בלתי חוזרת, והחוזה בוטל שלא כאמור בסעיף קטן (ב), על המבטח להודיע על כך מיד בכתב למוטב. ביטול החוזה
46. (א) לאחר ששולמו דמי הביטוח בעד שנתיים רשאי המבוטח לדרוש, בהודעה בכתב למבטח, המרת הביטוח לביטוח מסולק או פדיון הפוליסה.
(ב) דרש המבוטח המרת הביטוח לביטוח מסולק, יקטנו תגמולי הביטוח, מתום התקופה השוטפת שבעדה משתלמים דמי הביטוח, בהתאם לסכום שנקבע לכך בפוליסה, והחובה לשלם דמי ביטוח תיפסק מאותו זמן.
(ג) דרש המבוטח פדיון הפוליסה, חייב המבטח לשלם לו את ערך הפדיון שנקבע לכך בפוליסה תוך 30 ימים מהיום שגמסרה לו הדרישה, או תוך זמן ארוך יותר שנקב המבוטח בדרישה ושלא יהיה יותר מ־90 ימים; על ערך הפדיון יתווספו הפרשי הצמדה המרת הפדיון

4 ס"ח התשכ"ב, עמ' 120.

כמשמעותם בחוק פסיקת ריבית והצמדה, התשכ"א—1961, מיום מסירת הדרישה או מהיום שנקבע בה, וכן תיווסף עליהם ריבית בשיעור 3% לשנה החל מתום 30 ימים מן היום האמור.

(ד) המבוטח רשאי להגביל את דרישתו לחלק מן הביטוח.

(ה) נקבע מוטב שאינו המבוטח קביעה בלתי חוזרת, טעונה דרישת המבוטח הסכמה בכתב של המוטב.

הגדרה ופדיון
על אף
ביטול החוזה

47. ביטול הביטוח מצד המבטח אינו גורע מזכות המבוטח לפדיון הפוליסה, וביטול כאמור בשל אי תשלום דמי ביטוח אינו פוגע גם בזכותו להמרת הביטוח, ובלבד שהדרישה להמרת הביטוח תבוא תוך 30 ימים ממשירת הודעת הביטוח של המבטח.

הפוליסה כערובה
להלוואה

48. מישכן המבוטח למבטח את זכויותיו על פי פוליסה הניתנת לפדיון כערובה להלוואה שנתן לו המבטח, וההלוואה לא סולקה במועדה, לא יקוץ המבטח את ההלוואה מערך הפדיון של הפוליסה, אלא לאחר שדרש מן המבוטח בכתב לסלק את ההלוואה תוך התקופה שבה על המבטח לשלם את ערך הפדיון וההלוואה לא סולקה גם תוך תקופה זו.

סיג לתחולת
הוראות

49. בביטוח חיים לא יחולו הוראות סעיפים 17 עד 19.

התאבדות האדם
שחייו מבוטחים

50. בביטוח חיים מגיעים תגמולי הביטוח גם אם האדם שחייו מבוטחים התאבד כעבור שנה או יותר מכריתת החוזה.

איבוק החוזה

51. (א) נקבע מוטב שאינו המבוטח ומת המבוטח בעוד האדם שחייו מבוטחים בחיים, על המבטח להודיע על כך למוטב בכתב, ותוך 30 ימים מיום הודעה זו רשאי המוטב, בהודעה בכתב, לאמץ את החוזה על זכויותיו והיוביו.

(ב) נקבע מוטב שאינו המבוטח וניתן על המבוטח צו פשיטת רגל או צו פירוק, רשאי המוטב לאמץ את החוזה כאמור בסעיף קטן (א), אלא שאם קביעתו לא היתה בלתי חוזרת, ישלם לנאמן בפשיטת הרגל או למפרק, לפי הענין, את ערך הפדיון של הפוליסה בזמן מתן הצו.

סיגים להתניה

52. (א) הוראות סעיפים 42, 49 ו-51 — אין להתנות עליהן.

(ב) הוראות סעיפים 43, 45 עד 48 ו-50 — אין להתנות עליהן אלא לטובת המבוטח או המוטב.

פרק ג': ביטוח תאונה, מחלה ונכות

טעות הביטוח

53. בביטוח תאונה מקרה הביטוח הוא תאונה שקרתה למבוטח או לזולתו, בביטוח מחלה — מחלה שחלה בה, ובביטוח נכות — נכות שלקה בה.

תחולת הוראות

54. (א) על ביטוח תאונה, מחלה ונכות שבו חייב המבטח לשלם תגמולי ביטוח לפי שיעור מוסכם מראש, ללא תלות בשיעור הנזק שנגרם, יחולו הוראות פרק ב', בשינויים המחוייבים.

(ב) על ביטוח תאונה, מחלה ונכות שבו חייב המבטח לשלם תגמולי ביטוח לפי שיעור הנזק שנגרם, יחולו הוראות סעיפים 42, 49, 52, 56, 61, 62 ו-64, בשינויים המחוייבים.

פרק ד': ביטוח נזקים

סימן א': ביטוח נכסים

55. (א) כביטוח נכסים חייב המבטח לשפות בעד נזק שנגרם למבוטח או למוטב מחמת שהנכס המבוטח אבד או ניזוק.
- מהות הביטוח
- (ב) הנכס המבוטח יכול שיהיה של המבוטח או של זולתו.
56. (א) חובת השיפוי של המבטח תהיה כשיעור הנזק שנגרם ובלבד שלא תעלה על הסכום שנתחייב בו בחוזה (להלן — סכום הביטוח); סכום הביטוח ישתנה בהתאם לשינויים במדד המחירים לצרכן, המתפרסם מדי פעם מטעם הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה — או במדד אחר שמתפרסם כאמור ושהצדדים הסכימו עליו — בין המדד שפורסם סמוך לפני כריתת החוזה לבין המדד שפורסם סמוך לפני קרות מקרה הביטוח.
- היקף תגובת
- (ב) תגמולי הביטוח יחושבו באופן שיביאו את המוטב ככל האפשר למצב שהיה נמצא בו אילו לא קרה מקרה הביטוח.
- (ג) הסכימו הצדדים מראש על שיעור השיפוי, יהיו תגמולי הביטוח כמוסכם, ללא תלות בשיעור הנזק שנגרם.
57. ביטוח נכס בפני סיכון מסויים מכסה גם נזק שנגרם לו מחמת שנוקטו אמצעים סבירים להצלתו מאותו סיכון.
- הרחבת תגובת
58. עלה סכום הביטוח, בעת כריתת החוזה או לאחר מכן, באופן בלתי סביר על שוויו של הנכס המבוטח, רשאי כל צד, בכל עת בתקופת הביטוח, לדרוש הפחתת סכום הביטוח עד לשווי הנכס בשעת הדרישה; נדרשה הפחתה זו, יפחת סכום הביטוח ובמקביל יפחתו גם דמי הביטוח מיום הדרישה.
- ביטוח יתר
59. (א) בוטח נכס בפני סיכון אחד אצל יותר ממבטח אחד לתקופות חופפות, על המבוטח להודיע על כך למבטחים בכתב מיד לאחר שנעשה ביטוח הכפל או לאחר שנודע לו עליו.
- ביטוח כפל
- (ב) בוטח נכס ביטוח כפל ועלה סך-כל סכומי הביטוח באופן בלתי סביר על שווי הנכס, רשאים המבוטח וכל אחד מהמבטחים, בכל עת בתקופת הביטוח, לדרוש הפחתת סכומי הביטוח עד לשווי הנכס בשעת הדרישה; נדרשה הפחתה זו, יפחתו סכומי הביטוח לפי היחס שביניהם, ובמקביל יפחתו גם דמי הביטוח מיום הדרישה.
- (ג) בביטוח כפל אחראים המבטחים כלפי המבוטח יחד ולהוד לגבי סכום הביטוח הנוסף, והם גושאים בנטל החיוב בינם לבין עצמם לפי היחס שבין סכומי הביטוח.
- ביטוח חסר
60. היה בשעת כריתת החוזה סכום הביטוח פחות משוויו של הנכס המבוטח, תפחת חבות המבטח בשיעור יחסי שהוא כחם שבין סכום הביטוח לבין שווי הנכס בשעת כריתת החוזה.
- הקטנת הנזק
61. (א) אין המבטח חייב בתגמולי ביטוח בעד נזק שהמבוטח יכול היה למנוע או להקטין, בקרות מקרה הביטוח או לאחר מכן, בנקיטת אמצעים סבירים או אמצעים שהמבטח הורה לו לנקוט.
- (ב) הוציא המבוטח או המוטב, בקרות מקרה הביטוח או לאחר מכן, הוצאות סבירות למניעת הנזק או להקטנתו, או שהתחייב לשם כך בהתחייבויות סבירות, חייב

המבטח לשפותם, בין אם נמנע הנזק או הוקטן ובין אם לאו; היו ההוצאות או ההתחייבויות בלתי סבירות, חייב המבטח בשיפוי כדי שיעורן הסביר בגסיבות העגין; והכל אף מעל לסכום הביטוח.

(ג) הוראות סעיף זה לא יחולו על ביטוח שבו הסכימו הצדדים על שיעור השיפוי כאמור בסעיף 56(ג).

תחלוף 62. (א) היתה למבוטח בשל מקרה הביטוח גם זכות פיצוי או שיפוי כלפי אדם שלישי, שלא מכוח חוזה ביטוח, עוברת זכות זו למבטח מששילם למוטב תגמולי ביטוח וכשיעור התגמולים ששילם.

(ב) המבטח אינו רשאי להשתמש בזכות שעברה אליו לפי סעיף זה באופן שיפגע בזכותו של המבוטח לגבות מן האדם השלישי פיצוי או שיפוי מעל לתגמולים שקיבל מהמבטח.

(ג) קיבל המבוטח מן האדם השלישי פיצוי או שיפוי שהיה מגיע למבטח לפי סעיף זה, עליו להעבירו למבטח; עשה פשרה, ויתור או פעולה אחרת הפוגעת בזכות שעברה למבטח, עליו לפצותו בשל כך.

(ד) הוראות סעיף זה לא יחולו אם מקרה הביטוח נגרם שלא בכוונה בידי אדם שמבוטח סביר לא היה תובע ממנו פיצוי או שיפוי, מהמת קרבת משפחה או יחס של מעביד ועובד שביניהם.

ביטוח תובנות 63. בביטוח מפני אי-פרעון של חוב עוברת זכותו של המבוטח כלפי חייבו למבטח מששילם למבוטח תגמולי ביטוח וכשיעור התגמולים ששילם, ויחולו הוראות סעיף 62(ב) ו-1(ג) בשינויים המחוייבים.

סיגים להתנות 64. הוראות סעיפים 56, 57, 59 ו-61 — אין להתנות עליהן אלא לטובת המבוטח או המוטב.

סימן ב': ביטוח אחריות

מהות הביטוח 65. בביטוח אחריות חייב המבטח לשפות בשל חבות כספית שהמבוטח עשוי להיות חייב בה לצד שלישי; מקרה הביטוח חל ביום שבו נולדה עילת החבות האמורה.

זיקף החבות של המבטח 66. ביטוח אחריות מכסה גם הוצאות משפט סבירות שעל המבוטח לשאת בשל חבותו, והוא אף מעל לסכום הביטוח.

תחולת הוראות 67. על ביטוח אחריות יחולו הוראות סעיפים 56, 59, 61 ו-62, בשינויים המחוייבים.

מעמד הצד השלישי 68. בביטוח אחריות רשאי המבטח — ולפי דרישת הצד השלישי חייב הוא — לשלם לצד השלישי את תגמולי הביטוח שהמבטח חייב למבוטח, ובלבד שהודיע על כך בכתב למבוטח 30 ימים מראש והמבוטח לא התנגד תוך תקופה זו; אולם טענה שהמבטח יכול לטעון כלפי המבוטח תעמוד לו גם כלפי הצד השלישי.

פשיטת רגל או פירוק של המבוטח 69. (א) אירע במבוטח בביטוח אחריות אחד האירועים המפורטים להלן ולפני אירועו או לאחריו התחייב המבוטח כלפי צד שלישי בחבות המכוסה בביטוח, לא יהיו זכויותיו של המבוטח כלפי המבטח בשל אותה חבות חלק מגכסיו, אלא יעברו לצד השלישי והוא יהיה רשאי לתבוע את המבטח על פי זכויות אלה; אולם טענה שהמבטח יכול לטעון כלפי המבוטח תעמוד לו גם כלפי הצד השלישי.

(ב) ואלה האירועים:

- (1) המבוטח הוכרז פושט רגל או בא בהליכי פשיטת רגל לידי פשרה או סידור עם נושיו;
- (2) המבוטח נפטר וניתן צו לגיהול עזבונו בפשיטת רגל;
- (3) במבוטח שהוא תאגיד — ניתן עליו צו פירוק, או נתמנה לו כונס נכסים או מנהל לעסקיו או למפעלו, או נתקבלה בו החלטה לפירוק מרצון, למעט פירוק מרצון לשם שינוי מבנה או לשם התמזגות עם תאגיד אחר.

70. בביטוח אחריות, התביעה לתגמולי ביטוח אינה מתיישנת כל עוד לא התיישנה תביעת הצד השלישי נגד המבוטח.

סייג להתיישנות

71. (א) הוראות סעיפים 66 ו-68 עד 70 — אין להתנות עליהן.

סייג להתניה ולפעולות

(ב) פעולה של המבוטח, של המבטח, של הנאמן בפשיטת רגל, של המפרק, של כונס הנכסים או של המנהל, אין בכוחה לגרוע מזכויות הצד השלישי לפי סעיפים 68 ו-69.

פרק ה': שונות

72. (א) הוראות חוק זה לא יחולו על —

סייגים לתחולה

(1) ביטוח משנה;

(2) ביטוח ימי וביטוח אווירי.

(ב) שר המשפטים, באישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, רשאי לקבוע בצו סוגי עסקאות שהוראות חוק זה, כולן או מקצתן, לא יחולו עליהן.

73. הוראות חוק זה יחולו כשאין בפקודת ביטוח רכב מנועי [גוסה חדש], התשל"ל—1970⁵, או בחוק אחר הוראות מיוחדות לענין הגדון.

שמירת דינים

74. בטלים —

ביטולים

(1) חוק הביטוח העותמאני משנת 1323 (1904);

(2) חוק הבטחת תגמולי ביטוח לצד שלישי, התשל"ז—1976⁶.

75. (א) תחילתו של חוק זה ביום ה' בשבט התשמ"ב (1 בינואר 1982); אולם תחילתו של סעיף 28 (א) שלושה חדשים מיום פרסום חוק זה ברשומות.

תחילה והוראת מעבר

(ב) על הוזהר ביטוח שנעשה לפני תחילתו של חוק זה יוסיף לחול הדין הקודם; לענין התחולה רואים חידוש חוזה ביטוח כעשייתו.

משה נסים
שר המשפטים

מנחם בגין
ראש הממשלה

יצחק נבון
נשיא המדינה

5 דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 15, עמ' 320.
6 ס"ח התשל"ז, עמ' 14.

חוק מקרקעי ציבור (סילוק פולשים), התשמ"א-1981 *

הגדרות

1. בחוק זה —

"מקרקעי ציבור" — מקרקעי ישראל כמשמעותם בחוק-יסוד: מקרקעי ישראל, ומקרקעין של רשות מקומית;

"המינהל" — מינהל מקרקעי ישראל;

"הממונה" —

(1) לענין סעיפים 2, 3 ו-5 —

(א) לגבי מקרקעי ישראל — מנהל המינהל או מנהל מחוז של המינהל;

(ב) לגבי מקרקעי רשות מקומית — ראש הרשות המקומית;

(2) לענין סעיף 4 —

(א) לגבי מקרקעי ישראל — מנהל המינהל, והוא רשאי להסמיך מנהל מחוז של המינהל, כל אחד מאלה יחד עם היועץ המשפטי של המינהל או של מחוז של המינהל, ולענין שמורת טבע הוא רשאי להסמיך את מנהל רשות שמורות הטבע יחד עם היועץ המשפטי של משרד החקלאות;

(ב) לגבי מקרקעי רשות מקומית —

(1) ברשות שיש לה יועץ משפטי לפי חוק הרשויות המקומיות (יועץ

משפטי), התשל"ו-1975² — ראש הרשות יחד עם היועץ המשפטי;

(2) ברשות שאין לה יועץ משפטי כאמור בפסקת משנה (1) — ראש

הרשות באישור הממונה על המחוז.

2. (א) מי שהממונה הסמיכו לכך בכתב רשאי להיכנס למקרקעי ציבור בכל עת כדי לבדוק את ההחזקה או השימוש בהם וכן את זכותו של המחזיק או המשתמש בהם לעשות כן, והוא רשאי לדרוש מהמחזיק או מהמשתמש להציג בפניו מסמכים שברשותו המוכיחים את זכותו.

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א) אין להיכנס למבנה של קבע המיועד למגורים

ומשמש להם, אך רשאי שומט של בית משפט שלום לתת צו המתיר את הכניסה.

3. מי שהממונה הסמיכו לכך בכתב רשאי — אם נוכח שדרוש לו מידע שאיננו ברשותו והנוגע למקרקעי ציבור, לזכותו של המחזיק להחזיק בהם או לשימוש או לטיפול בהם — לדרוש בכתב מהמחזיק או מהמשתמש למסור לו את המידע תוך זמן סביר.

4. (א) תפס אדם מקרקעי ציבור ולדעת הממונה תפיסתם היתה שלא כדין, רשאי הממונה, תוך שלושה חדשים מיום שהתברר לו כי התפיסה היתה שלא כדין ולא יאוחר משנים עשר חדשים מיום התפיסה, לקבוע זאת בצו בחתימת ידו, ובאותו צו יידרש התופס לסלק ידו ממקרקעי הציבור תוך הזמן שנקבע בו ושאינו פחות מארבעה עשר ימים; אם המקרקעין רשומים במרשם המקרקעין, יצרף לצו את נסח הרישום.

* נתקבל בכנסת ביום כ"ט בשבט התשמ"א (3 בפברואר 1981); הצעת החוק ודבריו הסבר פורסמו בה"ח 1484, התשמ"א, עמ' 21.

1. ס"ח התש"ד, עמ' 56.

2. ס"ח התשל"ו, עמ' 42.

(ב) צו כאמור בסעיף קטן (א) דינו כדין פסק דין לסילוק יד התופס ממקרקעי האיבור.

(ג) שר המשפטים יקבע בתקנות את טופס הצו ואת דרכי מסירתו לתופס; התקנות יובאו לידיעתה המוקדמת של ועדת הפנים ואיכות הסביבה של הכנסת.

5. (א) צו כאמור בסעיף 4 יוגש למשרד ההוצאה לפועל ויבוצע על ידיו. הוצאה לפועל

(ב) שר המשפטים רשאי לקבוע הוראות מיוחדות לענין ההוצאה לפועל של סילוק יד לפי סעיף 4.

(ג) מי שהוצא נגדו צו לפי סעיף 4 רשאי לפנות לבית המשפט תוך המועד שנקבע לסילוק היד כדי להוכיח שיש לו זכות להחזיק במקרקעין; הוכיח את זכותו — יבטל בית המשפט את הצו ואת מעשי ההוצאה לפועל שנעשו על פיו.

(ד) בית המשפט רשאי לצוות על עיכוב הליכי ההוצאה לפועל ובלבד שנתן לממונה הזדמנות סבירה להשמיע את טענותיו לענין זה.

6. הוראות חוק עור זה באות להוסיף על זכויותיו של בעל מקרקעין על פי כל דין ולא לגרוע מהן. שמיירת דינים

7. בחוק המקרקעין, התשכ"ט—1969, בסעיף 18, במקום סעיף קטן (ב) יבוא: תיקון חוק המקרקעין

"(ב) תפס אדם את המקרקעין שלא כדין ושאי המחזיק בהם כדין, תוך שלושים ימים מיום התפיסה, להשתמש בכוח במידה סבירה כדי להוציאו מהם."

8. שר המשפטים ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות בכל ענין הנוגע לביצועו. ביצוע ותקנות

משה נסים
שר המשפטים

מנחם בגין
ראש הממשלה

יצחק נבון
נשיא המדינה

3 ס"ח התשכ"ט, עמ' 259.

חוק מילווה מלחמה על שבח מקרקעין, התשל"ד—1974 (תיקון), התשמ"א—1981 *

1. בסעיף 8(א)(3) לחוק מילווה מלחמה על שבח מקרקעין, התשל"ד—1974, במקום "1989" יבוא "1987". תיקון סעיף 8

יורם ארידור
שר האוצר

מנחם בגין
ראש הממשלה

יצחק נבון
נשיא המדינה

* נתקבל בכנסת ביום כ"ט בשבט התשמ"א (3 בפברואר 1981); הצעת החוק ודברי הסבר פורסמו בה"ח 1501, התשמ"א, עמ' 123.
1 ס"ח התשל"ד, עמ' 114.

חוק עיגול סכומים, התשמ"א-1981 *

1. בחוק זה —
 "חוק מס" — חיקוק הון בהטלת מס או תשלום חובה, ששר האוצר ממונה על ביצועו או על הגביה לפיו;
 "חוב מס" — כל סכום שאדם חייב בו על פי חוק מס;
 "החזר מס" — כל סכום שיש להחזירו או לשלמו לחייב במס על פי חוק מס, ואשר הגיע המועד להחזרתו או לתשלומו.
2. חוב מס והחזר מס יעוגלו לשקל השלם הקרוב; סכום של חצי שקל יעוגל כלפי מעלה.
3. תחילתו של חוק זה מיום כ"א בתשרי התשמ"א (1 באוקטובר 1980).
4. שר האוצר ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות בכל הנוגע לביצועו.

הגדרות

עיגול סכומים

תחילה

ביצוע ותקנות

מנחם בגין
 ראש הממשלה

יורם ארידור
 שר האוצר

יצחק גבון
 נשיא המדינה

* נחקל בכנסת ביום ל' בשבט התשמ"א (4 בפברואר 1981); הצעת החוק ודברי הסבר פורסמו בה"ח 1503, התשמ"א, עמ' 130.

חוק התכנון והבניה (הוראת שעה), התשמ"א--1981 *

1. על אף האמור בסעיף 12(ב) לחוק התכנון והבניה, התשכ"ה—1965, ובחוק התכנון והבניה (הוראת שעה), התשל"ז—1976, רשאי שר הפנים להאריך בצו, לגבי שטח שהיה כלול בתחום רשות מקומית לפני יום ט"ז בשבט התשל"א (11 בפברואר 1971), את התקופה האמורה בסעיף 12(ב) האמור לתקופה נוספת שתסתיים לא יאוחר מיום כ"ח בשבט התשמ"ג (11 בפברואר 1983).
2. תחילתו של חוק זה ביום ח' באדר א' התשמ"א (12 בפברואר 1981).

הארכת מיתדות

תחילה

מנחם בגין
 ראש הממשלה

יוסף בורג
 שר הפנים

יצחק גבון
 נשיא המדינה

* נחקל בכנסת ביום ל' בשבט התשמ"א (4 בפברואר 1981); הצעת החוק ודברי הסבר פורסמו בה"ח 1503, התשמ"א, עמ' 136.
 1 ס"ח התשכ"ה, עמ' 307.
 2 ס"ח התשל"ז, עמ' 21.

חוק התכנון והבניה (תיקון מס' 14), התשמ"א--1981 *

1. אחרי סעיף 158 לחוק התכנון והבניה, התשכ"ה--1965: (להלן -- החוק העיקרי),
 יבוא:

158א. (א) בכל בנין גבוה הותקן מעלית לנשיאת בני אדם ולא יינתן
 היתר לבניית בנין גבוה שאין בו תנאי המחייב התקנת מעלית כאמור.

חובת התקנת
 מעליות וגרטורים

(ב) בכל בנין רב-קומות יותקן גרטור להספקת זרם חשמל
 השעת הפסקת זרם החשמל ממקור האספקה הראשי, לחלקי הבנין ולמיתקי
 ניו שקבע שר הפנים בתקנות בהתייעצות עם המועצה הארצית; לא יינתן
 היתר לבניית בנין רב-קומות שאין בו תנאי המחייב התקנת גרטור כאמור.

(ג) שר הפנים יקבע בתקנות, בהתייעצות עם המועצה הארצית
 ובאישור ועדת הפנים ואיכות הסביבה של הכנסת, מהו בנין גבוה ובנין
 רב-קומות לענין סעיף זה.

(ד) אין בסעיף זה כדי לגרוע מסמכותו של מוסד תכנון להתנות
 מתן היתר בניה בהתקנת מעלית או גרטור בבנין שאינו בנין גבוה או
 רב-קומות אם לדעתו ייעוד הבנין והשימוש בו מחייבים זאת.

(ה) לענין סעיף זה רשאי שר הפנים לקבוע בתקנות מיתקן אחר
 להספקת זרם חשמל שניתן להתקימו במקום גרטור.

2. חוק בנינים גבוהים (חובה להתקין מעלית), התשכ"ה--1965 * -- בטל.

ביטול חוק
 בנינים גבוהים

3. עד שיותקנו תקנות לפי סעיף 158א לחוק העיקרי, יחולו בענינים הטעונים קביעה
 בהן ההוראות שבתקנות התכנון והבניה (בקשה להיתר, תנאיו ואגרות), התשל"ל--1970 *.

הוראת מעבר

יוסף בורג
 שר הפנים

מנחם בגין
 ראש הממשלה

יצחק גבון
 נשיא המדינה

* נתקבל בכנסת ביום כ"ט בשבט התשמ"א (3 בפברואר 1981); הצעת החוק והדרי המס' פורסמו בה"ח 1499,
 התשמ"א, עמ' 68.

1 ס"ח התשכ"ה, עמ' 307; התשמ"א, עמ' 46.
 2 ס"ח התשכ"ה, עמ' 233.
 3 ק"ת התשל"ל, עמ' 1841; התש"ס, עמ' 1354.

חוק התכנון והבניה (תיקון מס' 15), התשמ"א - 1981 *

1. בחוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965 (להלן - החוק העיקרי), אחרי סעיף 158א יבוא:

"פרק ה'1: סידורים מיוחדים לנכים בבנינים ציבוריים

158ב. בפרק זה -

ונדרות

"בנין ציבורי" - בנין הנמנה עם סוג בנינים המשמשים למטרה ציבורית, כפי שיקבע שר הפנים בתקנות באישור ועדת הפנים ואיכות הסביבה של הכנסת;
"היתר" - היתר לבניה לפי פרק ה'.

158ג. (א) בנין ציבורי קיים אשר נבנה לפי היתר שהוצא עד ליום ט"ז בניסן התשל"ב (31 במרס 1972), או שנבנה לאחר מכן וניתן לו פטור כדין מהתקנת סידורים מיוחדים לנכים כפי שנקבע בתקנות לפי חוק זה, רשאי שר הפנים, על אף האמור בכל דין, להורות לבעלו או למחזיקו או לשניהם, באופן וביחס שיקבע השר, להתקין בו סידורים מיוחדים לנכים כנדרש בתקנות לפי חוק זה, או חלק מהן, בתוך תקופת זמן שיקבע.

סידורים מיוחדים לנכים בבנין ציבורי קיים

(ב) בנין ציבורי שנבנה לפי היתר שהוצא מיום י"ז בניסן התשל"ב (1 באפריל 1972) ואילך ולא הותקנו בו סידורים מיוחדים לנכים כפי שנקבע בתקנות לפי חוק זה ולא ניתן לגביו פטור ממילוי התקנות, תורה הועדה המקומית, על אף האמור בכל דין, לבעל או למחזיק או לשניהם, באופן וביחס שתקבע הועדה, להתקין בו סידורים מיוחדים כאמור תוך תקופת זמן שתקבע בהוראתה ושלא תעלה על שלוש שנים.

(ג) ניתנה לגבי בנין ציבורי הוראה כאמור בסעיפים קטנים (א) או (ב), ומי שהוטלה עליו החובה לבצעה מגוע מבחינה הנדסית לבצע את ההוראה במלואה, רשאי הוא, בתוך תשעים ימים מיום שקיבל את ההוראה, לבקש הקלה כאמור בסעיף 147 מאת הועדה המקומית; הקלה כאמור טעונה אישור הועדה המחוזית והיא תינתן רק אם לא יהיה בה כדי למנוע מנכים את השימוש בבנין הציבורי.

(ד) הוראה לפי סעיף זה לגבי בנין שעיקר שימושו הוא לעסק טעון רישוי לפי חוק רישוי עסקים, התשכ"ח-1968 (להלן בפרק זה - עסק טעון רישוי), תכלול התראה בדבר ביטול הרישוי, לפי סעיף 158ה, אם ההוראה לא תקויים.

(ה) מי שלא מילא אתר הוראה של שר הפנים לפי סעיף קטן (א) או הוראה של ועדה מקומית לפי סעיף קטן (ב) ולא אושרה לו הקלה כאמור בסעיף קטן (ג), רואים אותו כמי שהפר תנאי היתר.

* נחקבל בכנסת ביום כ"ט בשבט התשמ"א (3 בפברואר 1981); הצעת החוק ודבריו הסבר פורסמו בה"ח 1488, התשמ"א, עמ' 37.

1 ס"ח התשכ"ח, עמ' 307; התשמ"א, עמ' 46; עמ' 108.
2 ס"ח התשכ"ח, עמ' 204.

7158. (א) מי שקיבל הוראה משר הפנים כאמור בסעיף 158ג(א) או שקיבל הוראה מועדה מקומית כאמור בסעיף 158ג(ב), והוא סבור כי את הוצאות ביצוע ההוראה שהוטלה עליו יש להטיל במלואן או בתלקן על זולתו, הבעל או המחזיק, לפי הענין, רשאי הוא לערער, לענין הוצאת ביצוע ההוראה בלבד, לבית משפט השלום.

(ב) אין בהגשת ערעור כדי לפגוע בעצם החיוב לבצע את ההוראה כאמור בסעיף 158ג בידי מי שחוייב לבצעה על פי ההוראה ובמועד שצויין בה.

(ג) לדין בערעור יוזמן גם מי שהמערער טוען כי עליו לשאת בהוצאות ביצוע ההוראה.

(ד) הטלת ההוצאות ותלוקתן בין הבעל והמחזיק, או שיפוי בשל הוצאתן, בעקבות הערעור, יהיו כפי שבית המשפט ימצא צודק בנסיבות הענין.

158ה. (א) היה עסק טעון רישוי עיקר שימושו של בנין ציבורי שלא קויימה לגביו הוראה לפי סעיף 158ג תוך התקופה שקבע השר או הועדה המקומית כאמור בו, יורו השר או הועדה המקומית, לפי הענין, לרשות הרישוי לבטל את רשיון העסק.

(ב) הרואה עצמו נפגע מביטול רשיון כאמור בסעיף קטן (א) רשאי לערער לבית משפט השלום או לבית המשפט העירוני שבתחום שיפוטו נמצא העסק, ובית המשפט רשאי לבטל או לשנות את הביטול אם לדעתו הביטול אינו חוקי או אינו סביר.

(ג) הגשת ערעור לא תפגע בתקפו של הביטול, אך בית המשפט הדין בערעור רשאי לתת צו לעכב או להתלות את תקפו.

158ו. הועדה המקומית לא תיתן היתר לבנין ציבורי אלא אם נכללו בו הוראות בדבר סידורים מיוחדים לגנים כפי שנקבע בתקנות לפי חוק זה; אין בהוצאה זו כדי לגרוע מחובתה של הועדה המקומית לפי סעיף 145(ב) או לפי כל הוראה אחרת המחייבת אותה.

ביטול רשיון עסק

כתן היתר לבנין ציבורי

2. אחרי סעיף 209 לחוק העיקרי יבוא:

הוספת סעיף 209א

209א. (א) מי שאינו מקיים הוראה שניתנה לו כאמור בסעיף 158ג תוך המועד שנקבע בהוראה, דינו — קנס 10,000 שקלים וקנס נוסף 500 שקלים או מאסר 7 ימים לכל יום שבו נמשכה העבירה אחרי תום המועד שנקבע כאמור.

"עבירה לפי פרק ה'

(ב) געברה עבירה לפי פרק ה' בידי תאגיד —

- (1) רשאי בית המשפט להטיל עליו קנס שלא יעלה על כפל שיעור הקנס שהיה רשאי להטיל על פי סעיף קטן (א);
- (2) יאשם בעבירה גם כל אדם אשר בשעת ביצוע העבירה היה מנהל פעיל, שותף — למעט שותף מוגבל — או פקיד באותו תאגיד ואחראי לענין הנדון, אם לא הוכיח שהעבירה נעברה שלא בידיעתו או שנקט כל האמצעים הסבירים להבטחת ביצוע ההוראה.

3. בסעיף 21 לפקודת מס הכנסה, אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:

"(ג) מי שהוציא הוצאות לצורך מילוי הוראות שניתנו לו להתקנת סידורים מיוחדים לגנים בבנין ציבורי לפי סעיף 158 לחוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965, יותר לו ניכוי ההוצאות האמורות בעד פחת בשיעור של 16½% לשנה; הוראה זו לא תחול על מי שהוציא הוצאות כאמור בבנין שבנייתו נסתיימה אחרי כ"ה באדר ב' התשמ"א (31 במרס 1981)."

4. (א) תחילתו של סעיף 3 ביום כ"ו באדר ב' התשמ"א (1 באפריל 1981).

תחילה

(ב) תחילתו של יתר הוראות חוק זה ב-1 בחודש שלאחר תום שלושה חדשים מיום פרסומו.

יוסף בורג
שר הפנים

מנחם בגין
ראש הממשלה

יצחק נבון
נשיא המדינה

חוק התכנון והבניה (תיקון מס' 16), התשמ"א-1981 *

הוספת סעיף 157א

1. אחרי סעיף 157 לחוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965, יבוא:

157א. (א) בסעיף זה —
"הגבלת הספקת חשמל, מים וטלפון

"החברה" — חברת החשמל לישראל בע"מ או חברת החשמל למחוז ירושלים בע"מ, לפי הענין;

"המנהל" — מי שהוסמך כדין לתת שירותי טלפון;

"הרשות המאשרת" — יושב ראש ועדה מקומית יחד עם מהנדס הועדה, או יושב ראש ועדת משנה לפי סעיף 18 יחד עם מהנדס הועדה המקומית;

"ספק" — רשות מקומית או כל מי שהוסמך לספק מים לפי חוק המים, התשי"ט-1959.²

(ב) (1) לא תתחיל החברה בעבודה להספקת חשמל לבנין ולא תספק חשמל לצורך עבודות בניה, אלא לאחר שמבקש החשמל המציא לה אישור מאת הרשות המאשרת או היתר בניה.

(2) לא תספק החברה חשמל לבנין אלא לאחר שמבקש החשמל המציא לה אישור מאת הרשות המאשרת.

* נתקבל ככנסת ביום כ"ט בשבט התשמ"א (3 בפברואר 1981); הצעת החוק ודברי הסבר פרסמו בה"ח 1466, חש"מ, עמ' 293.

1 ס"ח התשכ"ה, עמ' 307; התשמ"א, עמ' 46.
2 ס"ח התשי"ט, עמ' 166.

(ג) לא יתקין המנהל טלפון בבנין חדש אלא לאחר שמבקש החיבור המציא לו אישור מאת הרשות המאשרת.

(ד) (1) לא יספק ספק מים למקרקעין לצורך ביצוע עבודה הטעונה היתר, אלא לאחר שהמבקש המציא לו אישור מאת הרשות המאשרת.

(2) לא יספק ספק מים לבנין — שלא לצורך ביצוע עבודה כאמור בפסקה (1) — אלא לאחר שהמבקש המציא לו אישור מאת הרשות המאשרת.

(ה) (1) הרשות המאשרת תיתן אישור כאמור בסעיפים קטנים (ב), (ג) ו-(ד) אם ניתן היתר לפי סעיף 145 לעבודות שלגביהן מבוקש חיבור החשמל, המים או הטלפון, או שבהן נבנה הבנין שלגביו מבוקש החיבור, לפי הענין.

(2) על אף האמור בפסקה (1), רשאית הרשות המאשרת, מטעם מיוחד, ליתן אישור לפי סעיפים קטנים (ב) ו-(ד) בתנאים שיראו לה, גם אם היתר הבניה שהחליטה הועדה המקומית ליתן טרם ניתן.

(ו) ראתה הרשות המאשרת כי בנייתה של יחידת דיור, מסחר, שירותים או תעשייה היוותה סטייה מהיתר, רשאית היא להורות לחברה, למנהל או לספק, למנוע או להפסיק מתן חשמל, שירותי טלפון או מים, לפי הענין, לאותה יחידה.

(ז) הוראה עצמו נפגע על ידי סירוב ליתן אישור לפי סעיף זה או על ידי הוראה כאמור בסעיף קטן (ו), רשאי לערער, לפני בית משפט השלום או בית המשפט העירוני, תוך שלושים יום מהיום שבו הודע לו על הסירוב או ההוראה.

2. (א) תחילתו של חוק זה ב-1 לחודש לאחר תום שלושה חדשים מיום פרסומו.

תחילה

(ב) שר הפנים רשאי בצו, תוך חמש שנים מיום תחילתו של חוק זה, לדחות עד תום המועד האמור את תחולתו על תחומים של רשויות מקומיות שבהם אין תכנית מתאר מקומית ואף לא תכנית מפורטת ולא ניתן לקבל היתר לבניה בהם לפי סעיף 97א.

(ג) שר הפנים רשאי, באישור ועדת הפנים ואיכות הסביבה של הכנסת, להאריך את הזמן האמור בסעיף קטן (ב) לחקופה גוספת שלא תעלה על חמש שנים מפעם לפעם.

יוסף בורג
שר הפנים

מנחם בגין
ראש הממשלה

יצחק נבון
נשיא המדינה